

Sujuvaa tarkastusta - Rakenteinen aineisto tilintarkastuksessa ja verotarkastuksessa -webinaari

18.5.2021

Pertti Ojala, KPMG

Rakenteisen pääkirja-aineiston (XBRL GL) hyödyntäminen tilintarkastuksessa

Pertti Ojala, Senior Manager, KPMG Oy Ab

18.5.2021

Sisältö

Tilintarkastuksessa käytettävä aineisto

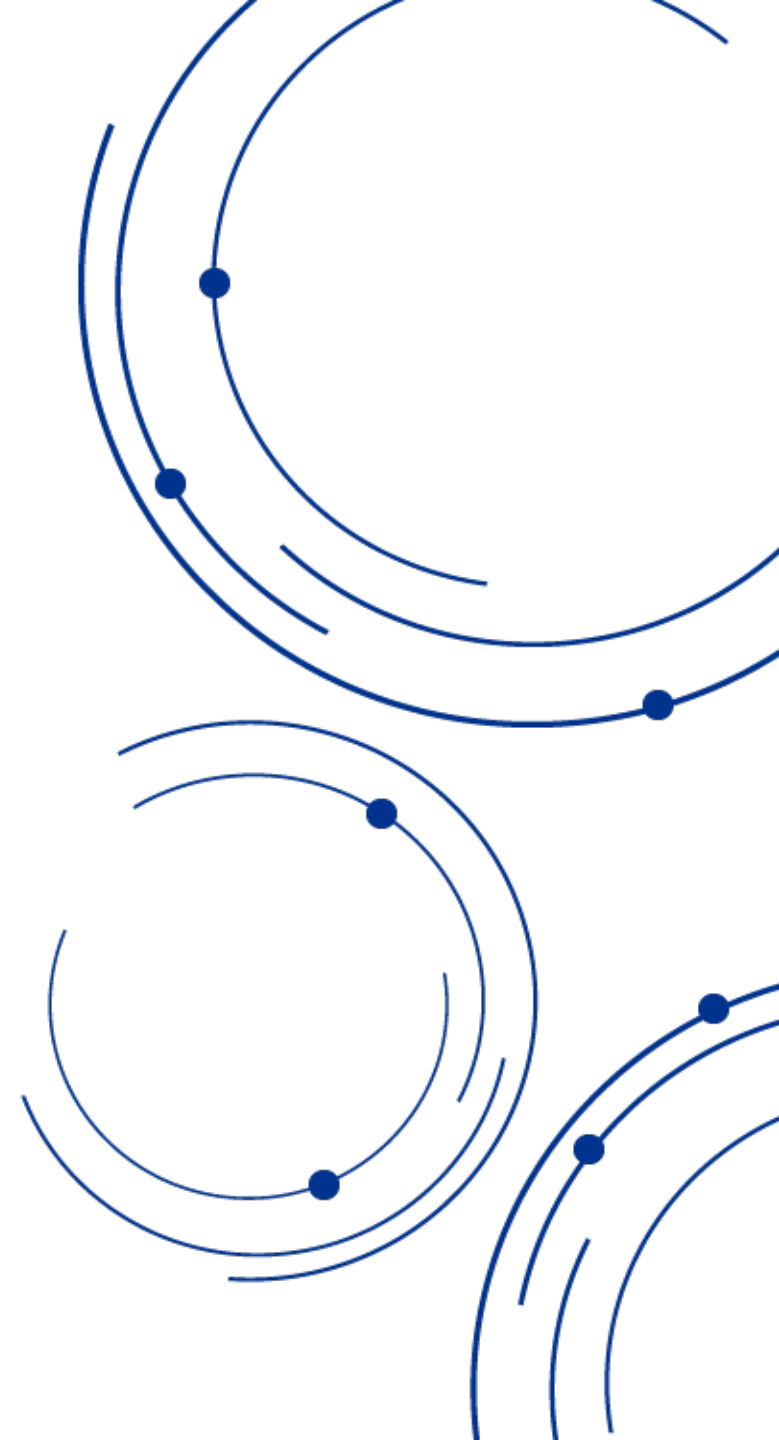
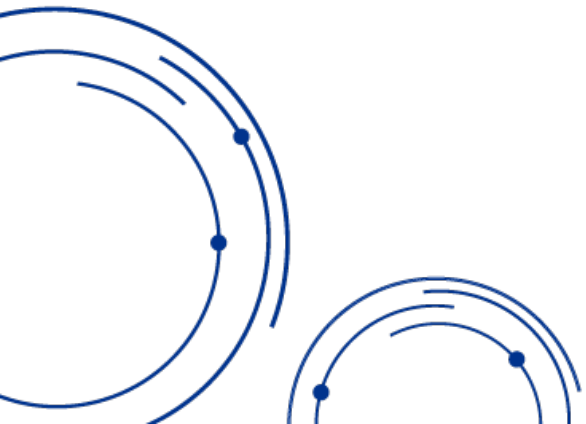
XBRL:n hyödyntäminen tilintarkastuksessa

Vakiomuotoisen tilintarkastusaineiston hyödyt

XBRL-muotoisen tilintarkastuskertomuksen tuottaminen

Tilintarkastuksessa käytettävä aineisto

Tilintarkastuksessa käytettävän datan standardointi

Tilintarkastaja hyödyntää asiakkaan tietojärjestelmistä saatavaa dataa tarkastuksessa.

Yksi merkittävimmistä haasteista tilintarkastuksen automatisointiin liittyen on se, että eri tietojärjestelmistä saatava data on erilaista.

Tällä hetkellä tarkastuksessa käytetään merkittävästi aikaa asiakkaalta saadun datan muokkaamiseen/standardointiin ennen kuin data-analytiikkaa voidaan hyödyntää tarkastuksessa.

Tilintarkastuksen automatisointia helpottaisi merkittävästi mikäli eri järjestelmistä saatava data olisi standardoitua.

Standardoidun datan pohjalta mahdollista suunnitella ja toteuttaa automatisoituja tarkastustoimenpiteitä.

Tilintarkastuksessa käytettävän aineiston pyytäminen ja toimittaminen (1/2)

Mikäli tilintarkastaja käyttää järjestelmää saamiensa käyttöoikeuksien avulla järjestelmän käyttöliittymän kautta, niin

tarkastuksessa käytettävän aineiston etsiminen käyttöliittymän kautta tulisi olla yksinkertaista, ja tiedot tulisi pystyä siirtämään helposti järjestelmästä ulos

— Ihannetilanteessa järjestelmästä ulos siirrettävien raporttien muoto olisi vakionuotoinen järjestelmästä riippumatta (esim. XBRL-muodossa)

— Mikäli raportit/tiedot esim. Excel tai PDF-muotoisia, niin niiden tulisi olla helposti siirrettävissä tilintarkastajan analyysiohjelmistoissa hyödynnettäviksi

- Esim. Excelit säännöllisessä taulukkomuodossa ilman väliotsikoita tms.

Tilintarkastuksessa käytettävän aineiston pyytäminen ja toimittaminen (2/2)

Mikäli tilintarkastaja poimii tietoja liittymärajan kautta, niin

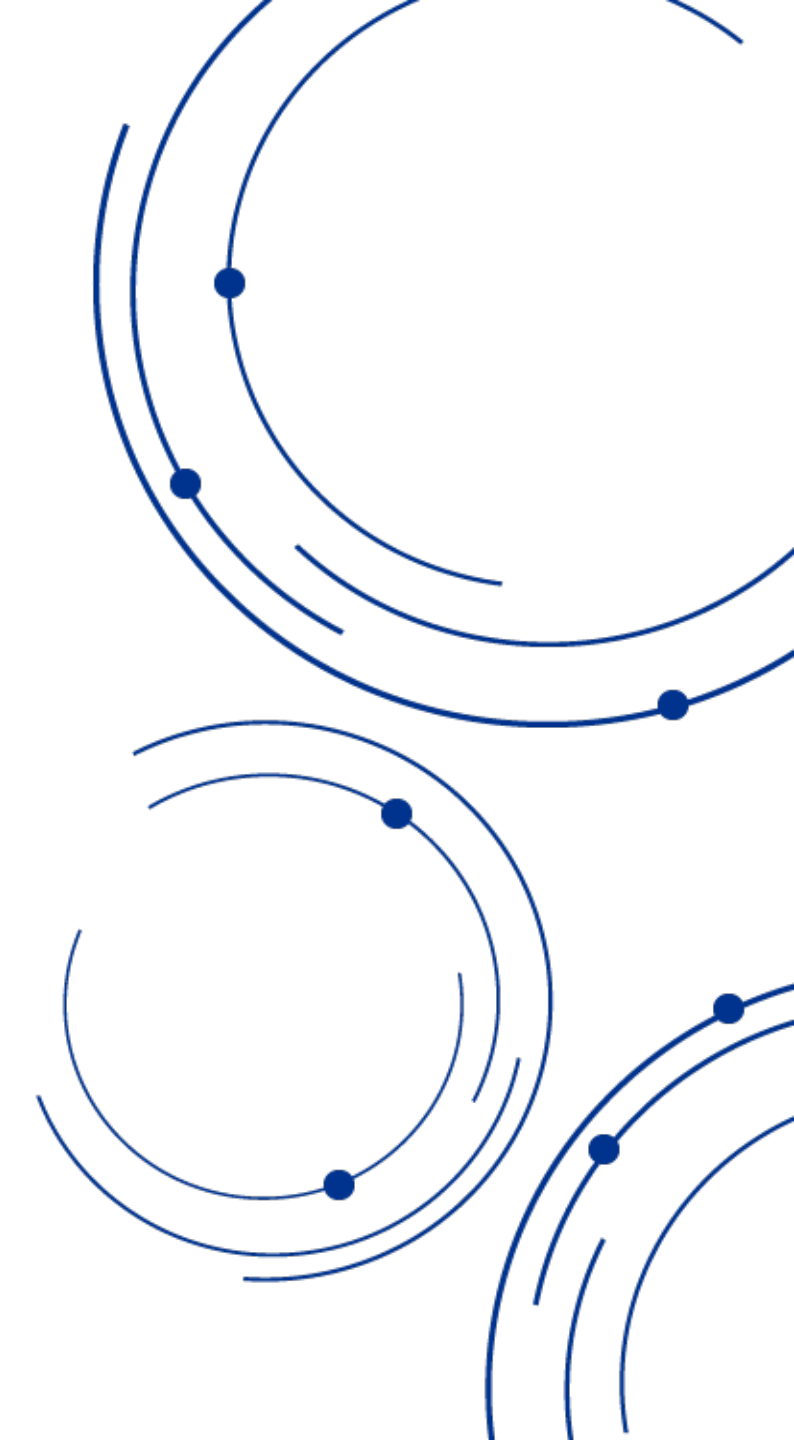
Rajapintojen tulisi mahdollistaa tilintarkastajan käyttöoikeuksien hallinnointi rajapinnan kautta

Rajapintojen tuottamien tietojen tulisi olla mahdollisimman standardimuotoisia järjestelmästä riippumatta

Rajapintojen tulisi mahdollistaa useamman tilintarkastusasiakkaan tietojen hakemisen yhdellä kertaa rajapinnan kautta

XBRL:n hyödyntäminen tilintarkastuksessa

XBRL:n hyödyntäminen tilintarkastuksessa

Tilintarkastuksessa voitaisiin hyödyntää sekä

Tilinpäätöston XBRL-dataa, että

transaktiotason XBRL-dataa

Tilinpäätösdatan hyödyntäminen

Tällä hetkellä tilinpäätöston XBRL-dataa ei vielä merkittävästi hyödynnetä tilintarkastuksessa Suomessa.

Kun käynnissä olevat hankkeet kuten ESEF ja PRH:n iXBRL-hanke edistyvät ja yritykset alkavat tuottamaan tilinpäätöston XBRL-dataa, niin sitä voidaan hyödyntää myös tilintarkastuksessa.

Mahdollisia hyödyntämiskohteita:

Tilinpäätöksen tuloslaskelman ja taseen automaattinen täsmäyttäminen pääkirjanpitoon.

Liitetietojen automaattinen täsmäyttäminen tuloslaskelman, taseen yms. tietoihin.

Tilinpäätöksen vaatimustenmukaisuuden tarkistaminen koneellisesti.

Yms.

Transaktiotason XBRL-datan (XBRL GL) hyödyntäminen

Mikäli eri järjestelmistä olisi saatavilla transaktiotason XBRL-dataa, niin se helpottaisi merkittävästi tilintarkastuksen data-analytiikkaa ja automatisointia.

Transaktiotason XBRL-datan hyödyntämistä on pilotoitu v. 2019 KPMG:n ja Fennoa-järjestelmätoimittajan pilotissa.

XBRL GL pilotointi

KPMG ja Fennoa pilotoivat vakimuotoisen XBRL GL –muotoisen aineiston hyödyntämistä tilintarkastuksessa

Pilotissa poimittiin kirjanpitojärjestelmästä XBRL GL –muodossa tilintarkastusasiakkaan pääkirja tapahtumatasolla ja tilikohtaiset tuloslaskelmat ja taseet

Asiakkaalta saadut tiedot siirrettiin KPMG:n analysointi/tilintarkastusohjelmistoon analysointia varten

XBRL GL pilotointi

Pilotoinnin perusteella

XBRL GL-muotoista dataa on mahdollista hyödyntää tilintarkastuksessa

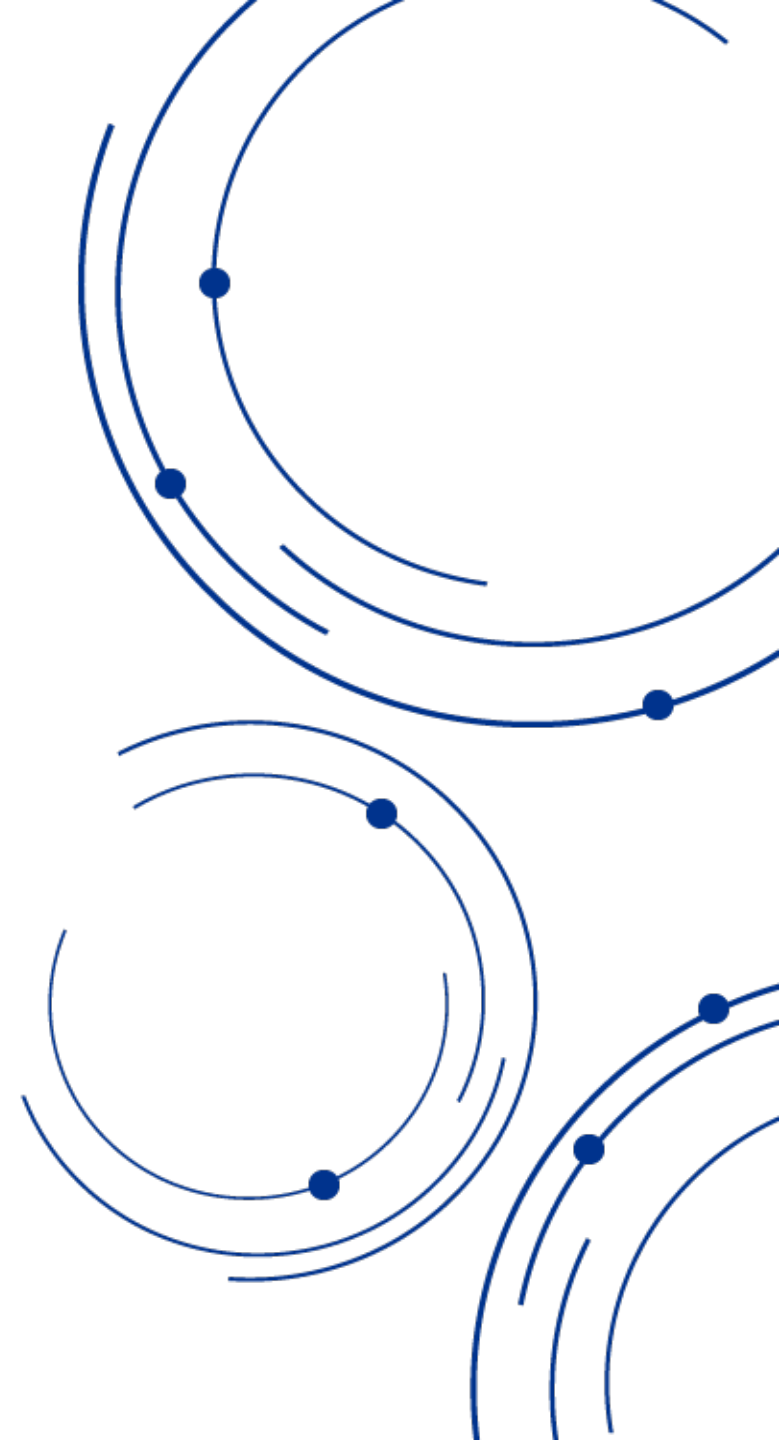
Alkumäärittelyjen tekeminen ensimmäisellä kerralla työlästä

Kun määrittelytyö on kerran tehty, niin aineiston saaminen analysoitavaan muotoon merkittävästi helpompaa eri asiakkailta/järjestelmistä/vuosina

Merkittävimpänä haasteena se, että XBRL GL-muotoista dataa ei ole saatavilla eri järjestelmistä

Vakiomuotoisen tilintarkastusaineiston hyödyt

Tilintarkastuksessa käytettävä aineisto

Data-analytiikan lisääntyneen käytön myötä tilintarkastajan tarve saada aineistoa tarkastusta varten lisääntynyt voimakkaasti ja lisääntyy jatkuvasti

Asiakkailla käytössä lukuisia erilaisia taloushallinnon tietojärjestelmiä, eri järjestelmistä saatava tieto ei ole vakionuotoista

Tietojen saaminen erilaisista asiakkaiden järjestelmistä analysoitavaksi sopivaan muotoon työlästä

Tilintarkastajan kannalta olisi erittäin hyödyllistä jos eri järjestelmistä saatava tieto olisi valmiiksi vakionuotoista

Aineiston hankinta data-analyyseja varten - nykytilanne

Tilintarkastuksen kohteena olevia yhteisöjä Suomessa yli 100.000 kpl

Näillä asiakkaila kymmeniä tai jopa satoja erilaisia taloushallinnon järjestelmiä

Aineiston hankinta tilintarkastusta varten erilaisista järjestelmistä työstä (jopa puolet analyysieihin käytettävästä ajasta saattaa olla aineiston hankintaan liittyvää)

Entä jos...

...rakennettaisiin suoria liittymiä yleisimpiin asiakkaiden järjestelmiin?

Helpottaa aineiston hankintaa näistä järjestelmistä
- Liittymien rakentaminen eri järjestelmiin ja niiden päivittäminen kuitenkin työlästä

Entä ne kymmenet tuhannet asiakkaat, joilla ei ole näitä järjestelmiä käytössä?

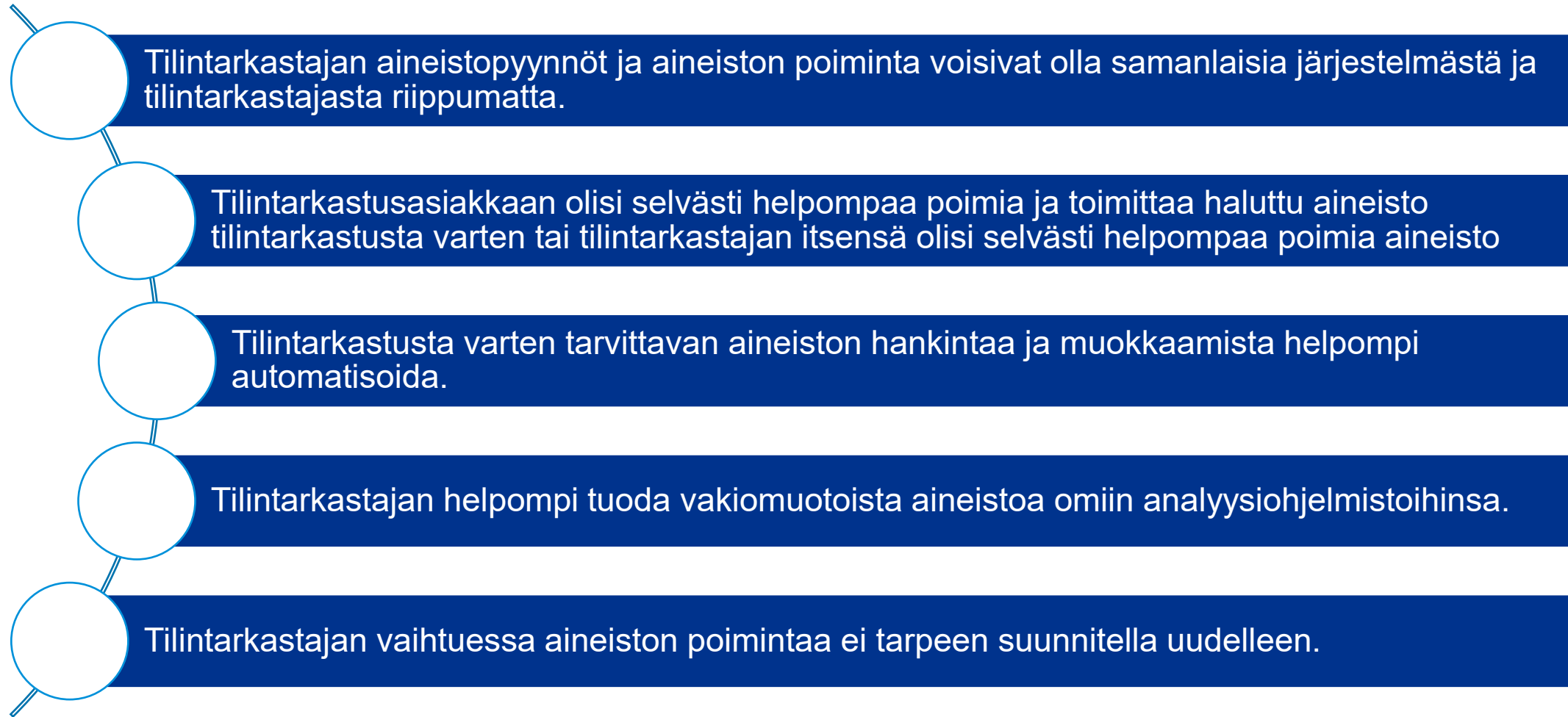
Entä jos 2...

...erilaisista asiakkaiden järjestelmistä saatava data olisi valmiiksi vakiomuotoista?

Tämä helpottaisi merkittävästi aineiston hankintaa tilintarkastusta varten

Vakiomuotoisen datan hyötyjä tilintarkastuksen kannalta

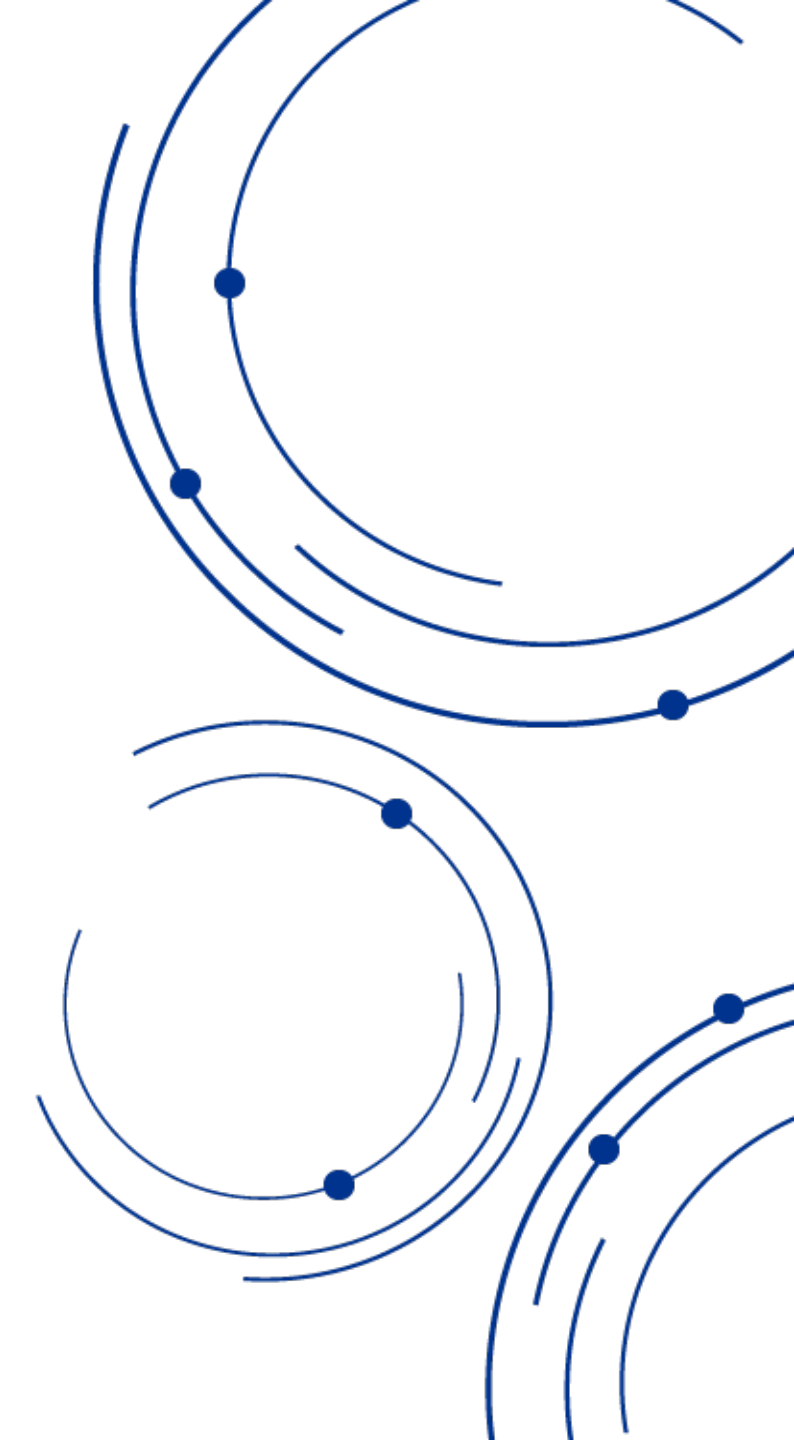

Vakiomuotoisen datan hyötyjä pienissä tilintarkastusasiakkaissa

XBRL-muotoisen tilintarkastuskertomuksen tuottaminen

XBRL-muotoisten tilintarkastuskertomuksen tuottaminen

Suomen Tilintarkastajat Ry laatinut [XBRL-taksonomian](#) rakenteisille tilintarkastuskertomuksille.

KPMG Oy Ab pilotoi iXBRL-muotoisen tilintarkastuskertomuksen tuottamista.

Pilotoinnissa KPMG:n tilintarkastuskertomusgeneraattori-työkalusta muokattiin versio, jolla vakimuotoisen tilintarkastuskertomuksen voi tuottaa myös XBRL-muodossa.

Pilotoinnin lopputulos: Kertomusgeneraattoriin tehtyjen muutosten jälkeen iXBRL-muotoisia tilintarkastuskertomuksia on mahdollista tuottaa vaivattomasti.

iXBRL-muotoinen tilintarkastuskertomus näyttää tältä verkkoselaimessa katsottuna.

Tilintarkastuskertomus

Esimerkki Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Esimerkki Oy:n (y-tunnus 1234567-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2020. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsitksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

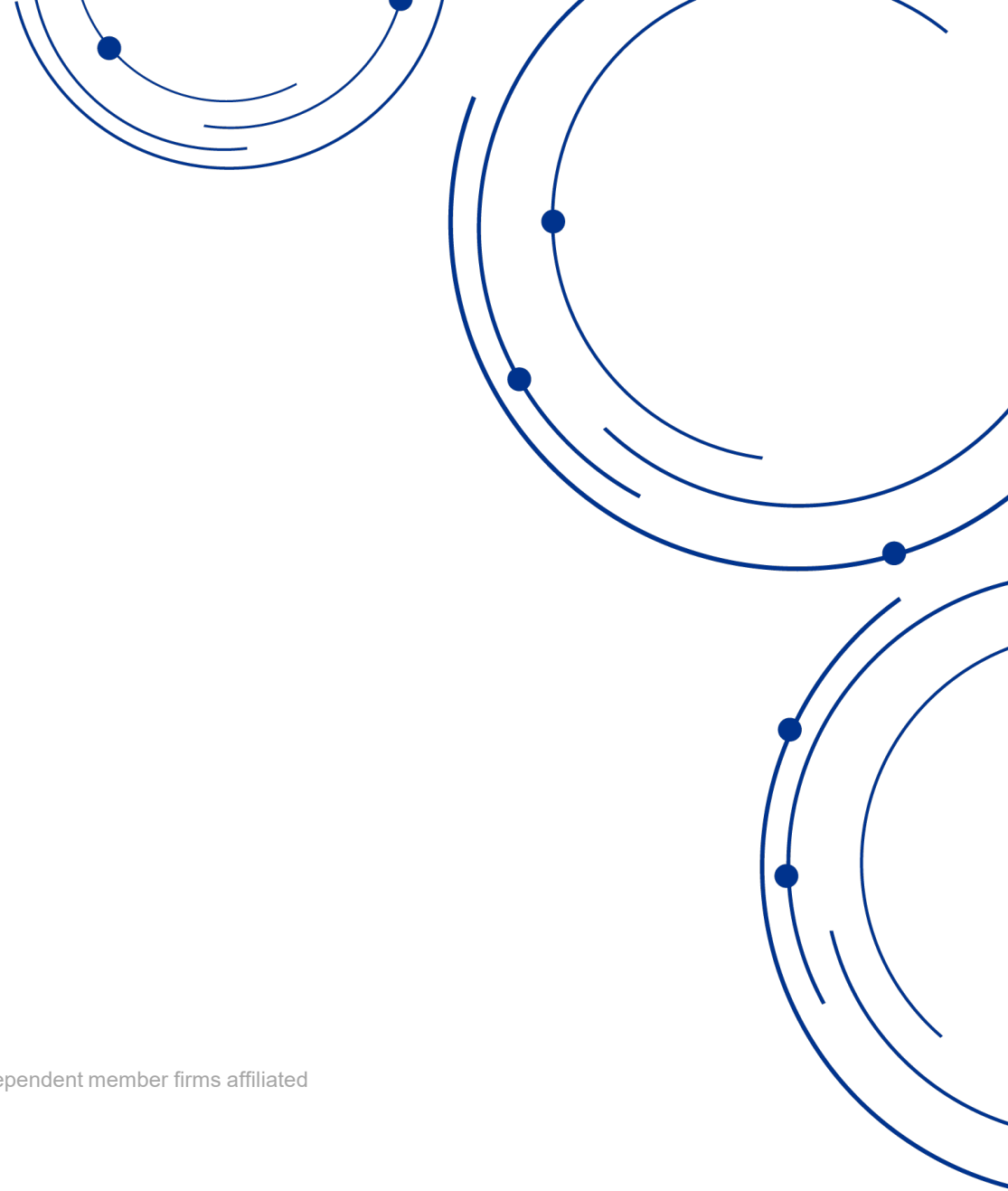
Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien

Tarkasteltaessa saman tiedoston HTML-koodia se näyttää tältä. HTML-koodi sisältää XBRL-tagit, jotka mahdollistavat tiedoston koneluettavuuden.

```
<h1><ix:nonNumeric escape="false" name="st-i:AuditorsReportHeader" contextRef="c2" id="TILINTARKASTUSKERTOMUS_C4">Tilintarkastuskertomus</ix:nonNumeric></h1>

<p style="font-size:110%;color:#00338D;"><ix:nonNumeric escape="true" name="st-i:Addressee" contextRef="c2">Esimerkki Oy:n yhtiökokoukselle</ix:nonNumeric></p>
<h2><ix:nonNumeric escape="true" name="st-i:ReportingTitle" contextRef="c2">Tilinpäätöksen tilintarkastus</ix:nonNumeric></h2>
<ix:tuple name="st-t:ProfessionalAccountantsOpinionSpecification">
  <h3><ix:nonNumeric escape="true" name="st-i:ProfessionalAccountantsOpinionHeader" contextRef="c2" order="1">Lausunto</ix:nonNumeric></h3>
  <ix:nonNumeric escape="true" name="st-i:ProfessionalAccountantsOpinion" contextRef="c2" order="2">
<p>Olemme tilintarkastaneet Esimerkki Oy:n (y-tunnus 1234567-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2020. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.</p> <p>Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.</p>
</ix:nonNumeric>
</ix:tuple>
<ix:tuple name="st-t:BasisProfessionalAccountantsOpinionSpecification">
  <h3><ix:nonNumeric escape="true" name="st-
```


© 2021 KPMG Oy Ab, a Finnish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.